

XXIX. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha, 14. prosince 2006

Bod programu: 4

ZPRÁVA O ČINNOSTI VĚDECKÉ RADY AV ČR

Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR

(v období IV. 2005–XII. 2006)

Vědecká rada AV ČR (dále Vědecká rada) se v období mezi XXVI. zasedáním Akademického sněmu (24. 3. 2005), na kterém byla jmenována, a XXIX. zasedáním 14. 12. 2006), kdy podává dílčí zprávu, zaměřila na koncepční záležitosti. Kromě toho však plnila průběžně také ostatní úkoly dané jí Stanovami AV ČR. Z každého z jedenácti plenárních zasedání byla zpracována zpráva, která byla pro informaci rozeslána předsedům vědeckých rad pracovišť a zveřejněna také ve Věstníku AV ČR. Členové předsednictva Vědecké rady jsou členy některých poradních komisí AV ČR, jako např. Rada pro nákladné přístroje, Komise pro udělení "Fellowship J. E. Purkyně".

Záležitosti koncepčního charakteru

V souvislosti s přechodem pracovišť AV ČR **na formu veřejných výzkumných institucí** Vědecká rada:

- spolupracovala na přípravě nových Stanov AV ČR;
- spolupracovala při přípravě vzorových předpisů pro pracoviště jako veřejných výzkumných institucí, zejména návrhu vzorového mzdového předpisu;
- vyjadřovala se ke struktuře malých humanitních pracovišť AV ČR;
- vyjadřovala se ke sloučení
 - Archivu a Masarykova ústavu,
 - Entomologického ústavu, Hydrobiologického ústavu, Parazitologického ústavu, Ústavu molekulární biologie rostlin, Ústavu půdní biologie a STHS biologických pracovišť,
 - nakladatelství ACADEMIA se Střediskem společných činností a
 - Ústavu termomechaniky a Ústavu pro elektrotechniku;
- přijala stanovisko k formování rad pracovišť. Rady pracovišť budou spolu s jejich řediteli zásadním způsobem ovlivňovat výzkumnou orientaci pracovišť i praktické podmínky jejího naplňování. Rady pracovišť musí mít vysokou odbornou prestiž a Vědecká rada proto doporučila, aby členy shromáždění výzkumných pracovníků pracovišť, které bude radu instituce volit, byli pouze výzkumní pracovníci zařazení do kvalifikačních stupňů 3–5. Přísně proporcionální zastoupení jednotlivých výzkumných skupin a směrů, jež se na pracovišti rozvíjejí, nepovažuje Vědecká rada za primární hledisko, které by se mělo uplatňovat při formování rad pracovišť. Členové rady pracoviště by měli být schopni svým širším rozhledem prosazovat zájem pracoviště, případně i oboru jako celku;
- připravila ve spolupráci s Celoakademickou koordinační komisí pro zařazování do nejvyššího kvalifikačního stupně a Ekonomickou radou návrh Kariérního řádu pro vysokoškolsky vzdělané pracovníky AV ČR.

Vědecká rada se zabývala **hodnocením výsledků výzkumu a vývoje**. Její stanovisko k metodice hodnocení výsledků výzkumu a vývoje v r. 2005 se výrazně odrazilo ve vládním materiálu k harmonizaci Národní politiky výzkumu a vývoje. Vědecká rada v něm zastává názor, že u výsledků vědecké práce jde především o kvalitu, nikoli o kvantitu a proto doporučila, aby navržená Metodika hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků byla využita pouze k účelu, jemuž skutečně může sloužit – tj. k odhalení podprůměrných institucí a projektů, nikoliv však

k vytváření jakýchkoliv žebříčků úspěšnosti. Vědecká rada dále zpracovala připomínky k návrhu „Metodiky hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků v roce 2006“ a stanovisko k hodnocení výsledků výzkumné činnosti pracovišť AV ČR a jejich výzkumných záměrů v polovině jejich řešení. Důvody pro doporučení toho hodnocení, které by v žádném případě nemělo administrativně zatěžovat pracoviště, jsou podle Vědecké rady následující:

- prověřit, zda pracoviště směřují k daným cílům a zda dosahují přiměřených výsledků;
- vytvořit protiváhu k výsledkům předpokládaného meziresortního hodnocení prováděného MŠMT;
- využít toho, že toto hodnocení nepodléhá způsobům nařízeným vládou ani jinými orgány, a formulovat vlastní zásady a kritéria hodnocení, a tím je zároveň prověřit jako vzor;
- využít i přípravu a vlastní průběh hodnocení k nově budovaným vztahům mezi centrem AV ČR a nově vzniklými orgány pracovišť po přeměně pracovišť na formu veřejných výzkumných institucí.

K významnému počínu Vědecké rady patří příprava tří **konceptních materiálů** týkajících se financování výzkumu a hledání nástrojů ke zvyšování jeho kvality. Správnost volby věnovat se těmto tématům potvrdila také první společná diskuse Akademické a Vědecké rady ke konceptním otázkám konaná v listopadu 2005. Materiály připravené Vědeckou radou - Rámcová úvaha o systému financování vědy v ČR, Podpora vědecké excelence v AV ČR, Návrh na zaměření GA AV ČR, jakož i některé příspěvky oslovených vědeckých osobností byly předloženy vědecké veřejnosti k diskusi (Diskusní tribuna VR ČR - diskuse on line na interní webové stránce AV ČR, Akademický bulletin č. 7–8/2006, a č. 9/2006). Tyto materiály se také staly podklady v pořadí již druhé společné diskuse Akademické a Vědecké rady konané v říjnu 2006. Výsledky svých úvah o financování využila Vědecká rada při formulování svého stanoviska k návrhu koncepce novely zákona č. 130 o podpoře výzkumu a vývoje a v připomínkách k návrhu nového Statutu GA AV ČR.

Z diskusí o podpoře vědecké excelence na AV ČR vznikl ve Vědecké radě návrh na zřízení Akademické prémie – **Praemium Academiae**. Bez vědeckých osobností a pěstování vědecké excelence by úroveň výzkumu v Akademii věd ČR nutně stagnovala a postupně stále více zaostávala za světovým vývojem. Smyslem Akademické prémie je podpořit vynikající vědecké osobnosti, které jsou zakladateli vědeckých škol, udávají dlouhodobý směr ve svém oboru a patří ke špičce svého oboru v měřítku mezinárodním. Prémie nebude oceněním za celoživotní zásluhy, nýbrž prostředkem, který by měl nositeli vytvořit příznivé pracovní podmínky s ohledem na perspektivu jeho dalšího vědeckého přínosu.

Dále Vědecká rada připravila zprávu o plnění **Koncepce rozvoje výzkumu a vývoje v AV ČR** v r. 2005. Zabývala se též koncepcemi jednotlivých pracovišť AV ČR a projednala:

- program přeměny a rozvoje Ústavu ekologie krajiny AV ČR a doporučila jej realizovat;
- zaměření nakladatelství AV ČR Academia a podpořila snahy současného vedení.

Dále se seznámila s projekty Biotechnologického centra AV ČR, Mendelova výzkumného centra a Institutu aplikovaných věd.

Vědecká rada jednala o vztahu **vysokých škol a AV ČR** při uskutečňování doktorských studijních programů a podpořila model doktorského studia aplikovaného v biomedicině. Rovněž kladně hodnotila pořádání Kurzů základů vědecké práce. Vědecká rada se dále zabývala také **zapojením AV ČR do tvorby evropské vědní politiky**. Kromě jiného zpracovala stanovisko k Evropskému technologickému institutu. Vědecká rada AV ČR se rovněž vyjádřila k mimořádným podporám pro zahraniční bohemisty a doporučila je udělovat. Vědecká rada jednala také o návrzích nových ocenění v AV ČR a záporně se vyjádřila ke zřízení nové další oborové medaile pro oceňování zásluh v biologických vědách.

Ostatní záležitosti

V agendě Vědecké rady je **udělování vědeckého titulu "doktor věd"**. Hned na začátku svého funkčního období Vědecká rada potvrdila složení svého poradního orgánu, kterým je Grémium pro vědecký titul. Během uplynulého období jmenovala šest nových předsedů a dva nové místopředsedy komisí pro obhajoby disertací, ustavila jednu komisi ad hoc pro jednotlivou obhajobu a rozhodla udělit 23 vědeckých titulů "doktor věd". Čtyři řízení k udělení vědeckého titulu Vědecká rada zastavila, z toho jedno na základě neúspěšné obhajoby, tři na základě nesplnění odborných požadavků ještě před obhajobou. V souvislosti s novými Stanovami AV ČR a na základě čtyřletých zkušeností připravila Vědecká rada ve spolupráci s Grémiem pro vědecký titul novelu směrnice Pravidla pro udělování vědeckého titulu "doktor věd", která by měla začít platit od 1. 1. 2007. Diplomy vědeckých titulů novým doktorům věd slavnostně předal předseda AV ČR prof. V. Pačes ve dnech 25. 10. 2005 a 31. 10. 2006.

Vědecká rada se vyjadřovala k čtyřiceti třem návrhům na **udělení medailí AV ČR**, z toho udělení třiceti čtyř doporučila. Dva návrhy na udělení medaile V. Náprstka za zásluhy v popularizaci vědy sama zpracovala a podala Akademické radě. Tuto medaili předal oběma oceněným předseda AV ČR prof. V. Pačes v rámci 7. zasedání Vědecké rady (16. 2. 2006).

Vědecká rada se průběžně seznamovala s činností **Komise pro etiku vědecké práce**, projednala touto komisí připravený Etický kodex výzkumných pracovníků AV ČR a doporučila, aby byl přijat Akademickým sněmem. Vědecká rada také tajnou volbou potvrdila dosavadní složení Komise pro etiku vědecké práce na další funkční období 2006–10.

Seznam materiálů předložených Akademické radě AV ČR

- Návrh předsednictva VR AV ČR na dopis předsedy AV ČR Radě pro výzkum a vývoj (2. PAR - 10. 5. 2005)
- Návrh optimální restrukturalizace malých humanitních pracovišť AV ČR (3. AR - 17. 5. 2005)
- Zpráva o novém složení poradních a pomocných orgánů v kompetenci Vědecké rady AV ČR (5. AR - 28. 6. 2005)
- Informace o řízení k udělení vědeckého titulu "doktor věd" (11. AR - 6. 12. 2005)
- Návrh Etického kodexu výzkumných pracovníků v Akademii věd AV ČR ve znění pro Akademický sněm (15. AR - 14. 3. 2006)

- Informace o plnění Konceptce rozvoje výzkumu a vývoje v Akademii věd České republiky (aktualizace pro období 2005–2008) v roce 2005 (16. AR - 4. 4. 2006)
- Rámcová úvaha o systému financování vědy v ČR (18. AR - 30. 5. 2006)
- Návrh na zaměření GA AV ČR (18. AR - 30. 5. 2006)
- Podpora vědecké excelence v AV ČR (18. AR - 30. 5. 2006)
- Návrh na zřízení Akademické prémie - Praemium Academiae (23. AR - 31. 10. 2006)
- Zajištění usnesení vlády ČR o přístupu ČR k Doporučení Evropské komise o Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků v podmínkách AV ČR (23. AR - 31. 10. 2006)
- Zpráva o složení Komise pro etiku vědecké práce na funkční období 2006–2010 (24. AR - 21. 11. 2006)
- Návrh Kariérního řádu vysokoškolsky vzdělaných pracovníků Akademie věd ČR (24. AR - 21. 11. 2006)
- Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR (IV. 2005–XII. 2006) (24. AR - 21. 11. 2006)
- Návrh upraveného znění Pravidel pro udělování vědeckého titulu "doktor věd" v AV ČR (25. AR - 5. 12. 2006)
- Zpráva o udělování vědeckého titulu "doktor věd" (25. AR - 5. 12. 2006)

Seznam stanovisek a vyjádření

- 7th Framework Program of the European Community for research, technological development and demonstration activity – 2007-2013. Comments of the Council for Sciences of the Academy of Sciences CR to the 7th FP prepared for the Academy of Sciences.
- Simplification in the 7th Framework Programme Commission Staff Working Document - 6. 4. 2005. Comments of the Council for Sciences of Academy of Sciences.
- INVESTING IN KNOWLEDGE IN EUROPE “Reflection of ALLEA on the proposal of 7th FP”. Draft of the Comments prepared for Academy of Sciences by the Board of the Council for Sciences.
- European Institute of Technology (EIT). Comments of the Board of the Council for Sciences of the Academy.
- Stanovisko Vědecké rady AV ČR k materiálu RVV Metodika hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků v r. 2005 přijaté na 3. zasedání dne 16. 6. 2005.
- Vyjádření k Hodnocení výsledků výzkumné činnosti pracovišť AV ČR a jejich výzkumných záměrů v polovině řešení výzkumných záměrů.
- Připomínky k návrhu znění „Metodiky hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků v roce 2006“.
- Stanovisko VR k návrhu na sloučení Entomologického ústavu AV ČR, Hydrobiologického ústavu AV ČR, Parazitologického ústavu AV ČR, Ústavu molekulární biologie rostlin AV ČR, Ústavu půdní biologie AV ČR a STHS biologických pracovišť AV ČR.

- Stanovisko k návrhu na sloučení Masarykova ústavu AV ČR a Archivu AV ČR.
- Stanovisko k návrhu na sloučení ACADEMIA, nakladatelství AV ČR se Střediskem společných činností AV ČR.
- Stanovisko k návrhu na sloučení Ústavu termomechaniky AV ČR a Ústavu pro elektrotechniku AV ČR.
- Stanovisko ke Koncepti novely zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje.
- Rámcová úvaha o systému financování vědy v ČR.
- Návrh na zaměření GA AV ČR.
- Podpora vědecké excelence v AV ČR.
- Připomínky k návrhu Zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů.
- Připomínky k návrhu směrnice Akademické rady AV ČR "Fellowship J. Dobrovského".